

ХРОНІКА НАУКОВИХ ПОДІЙ

Міжнародна наукова конференція «Бібліотека. Наука. Комунікація. Актуальні питання збереження та інноваційного розвитку наукових бібліотек»

Збереження та інноваційний розвиток бібліотек у сучасних умовах

3–5 жовтня 2023 року в Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського відбулася Міжнародна наукова конференція «Бібліотека. Наука. Комунікація. Актуальні питання збереження та інноваційного розвитку наукових бібліотек».

Організатори – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Інформаційно-бібліотечна рада НАН України, Асоціація бібліотек України.

Метою науково-комунікативного заходу організаторами було визначено: об'єднання зусиль науковців і практиків у розв'язанні актуальних питань розвитку бібліотечно-інформаційного потенціалу в сучасних умовах, виокремлення найгостріших проблем у бібліотечній сфері та визначення шляхів їх подолання, оприлюднення результатів актуальних наукових пошуків, розроблення рекомендацій і пропозицій з удосконалення діяльності сучасних бібліотек.

На заходах Міжнародної наукової конференції було зареєстровано 851 учасник, виголошено 290 наукових доповідей, 5 вітальних звернень до учасників конференції. Всі заявлені заходи відбулися відповідно до Програми конференції (пленарне засідання, 10 секційних засідань, три круглих столи та один семінар), переважна їх частина проходила одночасно у форматах офлайн та онлайн, що сприяло залученню широкої аудиторії бібліотечних науковців та фахівців з національних і державних бібліотек України та Європи. Учасниками конференції були науковці та фахівці бібліотек, архівів, музеїв, видавництва, інформаційних підрозділів установ і громадських організацій, представники органів державної влади та місцевого самоврядування, аспіранти наукових установ і вишів.

Роботу конференції було розпочато **пленарним засіданням**, яке відкрила генеральна директорка Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, докторка історичних наук, професорка, член-кореспондентка НАН України, заслужена діячка науки і техніки України **Л. А. Дубровіна**.

У вступному слові вона відзначила складність історичного часу, коли бібліотеки вимушені функціонувати в умовах війни, обмеженого фінансування та кадрових проблем. В цих умовах першочерговим завданням стає збереження бібліотечних фондів як культурного та інтелектуального надбання нації, згуртування колективів і підтримка різнопланових комунікацій бібліотек з державними структурами та громадськими організаціями України та світу, розвиток професійного співтовариства, а також докладання усіх можливих зусиль щодо прогресивного розвитку бібліотечної справи, культури й науки, орієнтування та активну інтеграцію до європейського бібліотечного співтовариства. У цьому контексті Л. А. Дубровіна наголосила, що цього року особливу увагу Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського було зосереджено на соціопсихологічному факторі підтримки бібліотечних колективів підняття статусу професії та науки, розвиток партнерських відносин з міжнародною бібліотечною спільнотою, зарубіжними бібліотечно-інформаційними установами, освітніми та культурними установами. Вона відзначила, що підтримка співтовариства проявилася й у організацій міжнародних конференцій з участь українських фахівців, спільних наукових та культурних проєктах, розширенні кількості грантів тощо. Відмітила, що цьогорічна конференція є відображенням значної зацікавленості у творчому житті та наукових досліджень сучасних бібліотекознавців, книгознавців, бібліографів та біографів, документознавців та архівістів, спеціалістів з інформаційних технологій та інших наших колег у розробках актуальних питань історії та сучасності, створення інформаційних ресурсів в галузі науки освіти та культури, що сьогодні підготовлено великими колективами наукових працівників та бібліотекарями, які мають величезне соціокультурне значення для ідентифікаційних національних маркерів українського суспільства. Наша діяльність користуються надзвичайним попитом, відзначила Л. А. Дубровіна, вона є тим самим соціопсихологічним фактором сучасного стану України відкриває нові аспекти та шляхи спілкування у відкритому інформаційному просторі, а також й нові можливості ментально-психологічної підтримки інтелектуального та творчого потенціалу України у період надзвичайних

випробувань. Наша конференція є свідченням цих процесів, вона демонструє надзвичайну кількість українських та іноземних учасників, які піднімають важливі проблеми, підводять підсумки, визначають наступні завдання для діяльності усіх бібліотек України, незалежно від відомчого підпорядкування, статусу, функцій та можливостей. Достатньо передивитися тематику доповідей, учасників, яка були заявлені у численних доповідях, науковими та культурними подіями. Не можу не висловити велику вдячність усім учасникам конференції та таку активність, яка свідчить потужний потенціал бібліотечної справи та науки в Україні, розкриває усе багатство та різноманітність нашої наукової роботи та заповнює інформаційний простір новими науковими джерелами

Л. А. Дубровіна наголосила не лише на особливій цінності нинішнього партнерства всередині української бібліотечної справ, а акцентувала, що цей процес підтримки діяльності наших бібліотек відбувався в умовах важливої допомоги зарубіжних колег, які вже були багаторічними партнерами наших бібліотек, зокрема європейських національних бібліотек та наших колег, але в нових умовах вони підтримали нас як морально, так і реальною гуманітарною допомогою вкрай необхідної нам сучасної техніки щодо оцифрування та зберігання ресурсів нашої численної культурної спадщини, завдяки котрої ми активізували оцифрування рукописів, рідкісних та цінних видань, що складають історико-культурну спадщину України та світової культури, представлену в її книжкових фондах. Планується й створення Національної електронної бібліотеки України, яка об'єднає нашу спадщину задля збереження та розширення доступу до наших скарбів. Україна вже зазнає чимало втрат у вимірах людських життів, зруйнованих міст і сіл, знищених закладів культури та освіти, а також й у значного погіршення умов життя та роботи. Така підтримка надихає на життя та роботу. Тож в умовах, коли дуже важливою для українських бібліотек та бібліотекарів, як і для усіх українців, є різноаспектна підтримка, яку ми відчули з перших днів російської агресії. Лише НБУВ отримала потужні сканерів, комп'ютери, сервери, реставраційне та протипожежне обладнання.

За таку підтримку вона висловила **щирю вдячність національним бібліотекам Великої Британії, Німеччини, Швеції, Польщі, гуманітарному фонду SUCHO** за надану допомогу в галузі збереження фондів та реставрації цінних книжок, можливості прискореного оцифрування унікальних рукописів, книжок, документів, газет та інших видів видань. Й сьогодні провідні лідери світової бібліотечної спільноти привітали нашу конференцію та побажали успіхів.

Першим від зарубіжних доповідачів вітальне слово до учасників виголосив **Ролі Кітінг**, головний виконавчий директор Британської бібліотеки. На початку свого звернення до українських колег та іноземних делегатів Ролі Кітінг наголосив на значущості заходу, зазначаючи, що проведення конференції має вагомe значення не лише для України, але й для усього світового бібліотечного співтовариства. Завдання, які сьогодні виконують українські бібліотеки, є не тільки важливими, але й відображають високу відвагу та мужність у такий складний для країни час. Ролі Кітінг підкреслив, що українські бібліотеки, їх штат співробітників та їх робота в умовах воєнних викликів є джерелом натхнення для колег у всьому світі; у Британській бібліотеці відчувають глибоку вдячність за непохитність та витривалість, яку демонструють українські бібліотекарі. Він вказав на те, що ще ніколи роль національних бібліотек у їх загальному глобальному прагненні щодо збирання, зберігання та забезпечення доступу до спадщини народів для вільного користування науковців, сьогодні і у майбутніх поколіннях, не була настільки вагомою.

Пан Кітінг також вказав на необхідності у часи глобальної кризи і натиску, під яким перебуває український народ та багато інших народів об'єднання зусиль для обміну знаннями, вираження солідарності та запозичення кращого досвіду у сучасних умовах, що вимагають спільних дій і співпраці, зазначивши, що конференція НБУВ саме про це. Консолідація сил та взаємодопомога можуть стати запорукою солідарності між різними народами та культурами і, особливо це стосується бібліотечної сфери, де обмін досвідом та взаємна підтримка є ключовими для збереження культурної спадщини та продовження розвитку наукових досліджень. Він закликав до зміцнення міжнародних зв'язків, виражаючи переконання, що така співпраця зможе підтримувати та розвивати бібліотечні ініціативи, особливо в умовах, коли багато народів світу зіштовхуються з аналогічними викликами. У цьому контексті, він підкреслив значення конференції, яка стала платформою для обговорення поточних проблем та виявлення шляхів їхнього вирішення.

Прозвучало й вітальне слово від **Олафа Хаманна**, доктора філософії, керівника відділу Східної Європи Берлінської державної бібліотеки (Німеччина), співорганізатор Мережі допомоги мисте-

цтву України у галузі бібліотек. У своєму виступі він висловив глибоку повагу до українських бібліотекарів за їх непохитну працю у складних воєнних умовах. Він зазначив, що важливість проведення конференції свідчить про мужність та відданість українських бібліотекарів, які, незважаючи на виклики, продовжують виконувати свої обов'язки, демонструючи професіоналізм та забезпечуючи доступ до інформації та ресурсів. Доповідач розповів про міжнародні ініціативи, спрямовані на підтримку бібліотечної галузі України в умовах російської агресії, про для надання підтримки та ресурсів, що дозволяють українським бібліотекам продовжувати свою діяльність та зберегти свої безцінні культурні надбання. Він зазначив: «Із початку Росією повномасштабного вторгнення до України від 24 лютого 2022 р., ви боритеся за існування власної держави та захист її території, населення та культури. У Німеччині та в багатьох інших країнах Заходу, волонтери об'єдналися, щоб підтримати ваші зусилля у збереженні української ідентичності та захисту культурної спадщини вашої країни. Разом із державним фінансуванням, багато людей, зокрема працівники бібліотек, архівів та музеїв є відданими справі підтримки та зміцнення партнерських установ в Україні. Міністр культури та медіа Федерального уряду знову надав широке фінансування на підтримку українських культурних інституцій. Водночас, цього року ми відчуваємо, що робота фахівців у бібліотеках України знову перебуває у центрі уваги. Це стосується і цієї конференції, яка відкривається сьогодні в Національній бібліотеці імені В. І. Вернадського в Києві. Насичена програма заходу доводить, що професійні завдання знову стають центром вашої роботи. Це потужний сигнал світові, що культурна ідентичність українського народу та його воля до захисту своєї країни зараз сильніші, ніж будь-коли. Ваша конференція, безумовно, сприятиме продовженню цих процесів».

Підсумовуючи ініціативи підтримки, Олаф Хаманн також доповів, що Центром допомоги мистецтву України (Netzwerk Kulturbuchschutz Ukraine) у Німеччині було надано 250 тонн гуманітарної допомоги на суму близько 3 мільйонів євро для утримання близько 540 культурних інституцій в Україні. Безпосередньо підтримку отримали Національна бібліотека імені В. І. Вернадського та бібліотеки Львова, а також громади Рівненської та Тернопільської областей. Важливою у цьому контексті є також ініціатива «Saving Ukrainian Cultural Heritage Online», sucho.org. До кінця 2022 р. понад 1500 волонтерів з 38 країн світу заархівували вебсторінки більш, ніж 5000 культурних інституцій України і створили їх резервні копії на серверах закордоном. Дані, які там зберігаються, доступні лише для українських культурних інституцій. Також доповідач закликав звертатися до координаторів SUCHO у випадку втрати даних чи за потреби допомоги.

Ларс Ілшаммар, шведський історик, доктор філософії, заступник директора Національної бібліотеки Швеції (до 2023 р.), член SUCHO (Збереження української культурної спадщини онлайн), член робочої групи ІФЛА «Культурна спадщина для України» на підтримку бібліотечної галузі в Україні став ще одним представником із зарубіжжя, який звернувся з вітальним словом до учасників Конференції, висловивши підтримку та солідарність з українськими бібліотекарями. Він зазначив, що з початком повномасштабного конфлікту Україна та решта Європи стали ближчими не тільки географічно, але й культурно, звертаючи увагу на унікальну українську історію та культуру. У своєму виступі він представив себе як вірного та надійного друга Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. У непростий час для української бібліотечної галузі він активно сприяє наданню допомоги та просуванню підтримки українських бібліотек на глобальному бібліотечному рівні та серед міжнародного бібліотечного співтовариства. Ларс Ілшаммар підкреслив, що європейська бібліотечна спільнота готова допомогати та підтримувати українські бібліотеки, закликаючи не соромитися просити про допомогу. Він висловив переконання, що щоденна боротьба українських бібліотек є важливою і для європейської спільноти, адже вона відображає боротьбу за свободу слова, збереження культурної спадщини та доступ до знань – ключові цінності бібліотек. Ларс Ілшаммар також звернув увагу на ризик втрати інтересу з боку міжнародної спільноти до триваючого конфлікту, але водночас підкреслив важливість підтримки та солідарності в довгостроковій перспективі, наголошуючи, що втрата зв'язку з Україною може призвести до перемоги агресора, тому необхідно продовжувати підтримувати Україну та її культурні інституції, незалежно від того, скільки часу це займе. Його зусилля віддзеркалюють глибоку відданість та солідарність з українською бібліотечною спільнотою у цей важкий період.

Від Туреччини з доповіддю «Роль Інституту імені Юнуса Емре у забезпеченні освітньо-культурного співробітництва Туреччини і України» виступив **Імран Іпек**, директор Інституту Юнуса

Емре в Києві (призначений на посаду з вересня 2023 р.). На початку своєї промови Імран Іпек зазначив, що хоча нещодавно вступив у свої повноваження на посаді, але, незважаючи на це, мав за честь долучитися до участі у такому важливому заході як міжнародна конференція НБУВ. Він відзначив, що співпраця між НБУВ та Інститутом імені Юнуса Емре інтенсифікувалась упродовж 2023 р. і важливо продовжувати рухатись у цьому напрямі, оскільки сприятиме зміцненню відносин між Україною та Туреччиною. Пан директор висловив переконання, що така взаємодія буде плідною та відкриє нові можливості для обох країн у сфері освіти та культури, а також нові перспективи міжнародного співробітництва у бібліотечній сфері. Національні бібліотеки обидвох країн зберігають у своїх фондах потужний бібліотечно-інформаційний ресурс, тому розширення міжбібліотечного співробітництва сприятиме реалізації спільних культурних ініціатив. За словами пана Іпека, така співпраця має потенціал не тільки збагатити бібліотечні колекції обох країн, але й відкрити ширші можливості для наукових досліджень, запозиченню досвіду, культурного обміну та освітньої співпраці, що зміцнить зв'язки між Україною та Туреччиною. Імран Іпек доповідав, що Інститут ім. Юнуса Емре було засновано у 2009 р. і наразі він має 58 представництв закордоном. Окрім проведення курсів турецької мови в культурних центрах, Інститут підтримує співробітництво з культурними, науковими та освітніми установами країн свого перебування; виступає організатором національних та міжнародних заходів, які сприяють поширенню та обміну знаннями між країнами, встановленню міцних культурних взаємозв'язків та культурному діалогу. У своєму виступі він розкрив місію, основні завдання та напрями діяльності Інституту Юнуса Емре в Києві та підкреслив важливість розвитку та посилення співпраці між двома країнами в галузі освіти та культури, зокрема в контексті бібліотек.

Генеральний директор Львівської національної наукової бібліотеки імені В. Стефаніка, кандидат педагогічних наук, почесний професор Прикарпатського національного університету **В. В. Ферштей** представив свою доповідь «Бібліотека Наукового товариства імені Тараса Шевченка – перша національна наукова бібліотека України: перервана історія...». На початку свого виступу він наголосив, що розпочата конференція проходить за часів віроломної російської агресії проти українського народу і держави. Ця агресія, маючи всі ознаки геноциду, спрямована на знищення українців, нашої мови, культури, історії з метою позбавлення нас історичної пам'яті і, як наслідок, нашого поневолення.

Доповідач зазначив, що цього, 2023 р. минає 150 років від заснування Наукового Товариства ім. Т. Шевченка; очевидним є те, що з урахуванням трагічних подій сьогодення, особливо актуальною є історія розвитку і функціонування НТШ як потужного прояву боротьби української наукової еліти за утвердження національної самосвідомості. Коротко охарактеризувавши історичний момент утворення (1873) у Львові Літературного Товариства імені Тараса Шевченка з ініціативи прогресивних представників української еліти Галичини і Сходу України, учений акцентував увагу на заснованні 1892 бібліотеки, як одного з основних засобів досягнення мети діяльності на той час вже Наукового Товариства імені Шевченка – «...плекати та розвивати науку і штуку в українсько-руській мові, зберігати та збирати всякі пам'ятки, старинности і предмети наукові України – Руси».

Спираючись на історичні джерела видатних українських науковців, В. В. Ферштей, підкреслив, що книгозбірня НТШ нагромадила «цінну рукописну збірку, стародруки, раритетні видання XIX – XX ст., колекцію періодики, зібрання карт, плакатів, листівок». Мала обов'язковий примірник української друкованої продукції, призначених урядом УСРР (1922) та Міністерство народної освіти Польщі (1933). На час свого 30-річчя Бібліотеки НТШ у Львові налічувала майже 100 000 томів – найповніший тоді «збір книжок з обсягу українознавства». Всебічно освітніми діяльностями Бібліотеки НТШ, зокрема виконання нею функцій архіву українського друку, співробітництва з просвітницькими та науковими організаціями, зокрема й на міжнародному рівні, вчений констатував, що на кінець 1939 року Бібліотека НТШ у Львові мала всі ознаки національної наукової Бібліотеки України (220 тис. фонду, який наразі є складником бібліотечного фонду ЛННБ України ім. В. Стефаніка).

Провівши паралелі між утворенням і діяльністю НТШ як української академії наук в умовах бездержавності й функціонуванням потужної наукової бібліотеки та заснуванням у 1918 році Національної Академії наук й Національної бібліотеки України у Києві – столиці України, звільненої на той час з під політичного диктату Росії, вчений обґрунтовано поставив питання щодо інституційного походження Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаніка. В. В. Ферштей наголосив, що відповідно до структури фондів, історії їхнього формування, а також завдань ЛННБ України ім. В. Стефаніка як національної є всі підстави «позиціонувати нашу книгозбірню

як інституційну спадкоємницю бібліотеки НТШ насамперед щодо збереження і відтворення історичної пам'яті та плекання національної самосвідомості доступними засобами в сучасних умовах».

На завершення промови, вчений звернув увагу, що історично склалося, що на шляхах боротьби за утвердження національної самосвідомості і завоювання власної держави, українські наукові еліти, за підтримки широких народних кіл, у Львові і Києві заклали основи для двох Національних Бібліотек, які організаційно зародилися у надрах національних академічних середовищ і у теперішній час працюють під егідою НАН України, виконуючи актуальні завдання сьогодення. Разом з тим, ці Національні Бібліотеки мають багато системних проблем, вирішення яких передбачає створення належних адміністративних і ресурсних умов.

Директорка Державної науково-педагогічної бібліотеки імені В. О. Сухомлинського, докторка педагогічних наук, професорка **Л. Д. Березівська** свою доповідь присвятила ролі Державної науково-педагогічної бібліотеки Державної науково-педагогічної бібліотеки імені В. О. Сухомлинського в інформаційному забезпеченні освіти в реаліях війни. Охарактеризувала діяльність ДНПБ ім. В. О. Сухомлинського та освітянських бібліотек з початку повномасштабної війни, розв'язаної РФ проти України, як науково-інформаційний фронт, основні напрями якої актуалізовано відповідно до потреб освітньо-педагогічної та бібліотечної галузей як складника протистояння російському агресору. Незважаючи на складні умови воєнного стану, ДНПБ ім. В. О. Сухомлинського як і більшість освітянських бібліотек (за винятком постраждалих від військових дій) продовжували повнофункціональне виконання своїх обов'язків.

Розкриваючи основні аспекти наукової діяльності ДНПБ ім. В. О. Сухомлинського, доповідачка повідомила, що 2022 р. Бібліотекою було завершено три науково-прикладних дослідження, а цього року розпочато чотири наукових проекти, спрямованих розвитку педагогічної біографіки в інформаційному освітньо-науковому просторі України, проектування бібліотеками освітнього середовища в умовах цифровізації, інформаційно-аналітичного супроводу цифрової трансформації освіти і педагогіки, розбудови цифрових освітньо-педагогічних ресурсів. Як упровадження результатів наукових досліджень, очільниця бібліотеки продемонструвала низку наукових видань, підготовлених виконавцями НДР, а також аналітико-статистичні відомості щодо формування та використання електронних інформаційних ресурсів ДНПБ. Зокрема, звертає увагу той факт, що кількість завантажень повнотекстових документів з електронної бібліотеки НАПН України за роки повномасштабної війни становила 68 тис., звернень до електронного інформаційно-бібліографічного ресурсу – понад 63 тис. Система віртуальних читальних залів концентрує увагу користувачів у межах конкретного галузево-тематичного е-ресурсу (фонду В. В. Сухомлинського, кабінету бібліотекознавства, музею рідкусної книги, залу освітянина). Доволі широкою є й географія звернень на веб-портал бібліотеки (країни Європи, США, Канада, Індонезія та інші), що вказує на важливість та затребуваність е-ресурсів як педагогічною спільнотою, так суспільством в цілому, а також розвиток інформаційно-інтеграційних процесів на міжнародному рівні.

Розглянувши також особливості та сучасні аспекти науково-організаційної, науково-інформаційної та бібліотечної діяльності ДНПБ ім. В. О. Сухомлинського, **Л. А. Березівська** у підсумку констатувала, що інтенсивно розвиваючи цифровізацію бібліотечних інформаційних ресурсів і послуг, забезпечуючи інформаційні потреби та професійні інтереси широкого кола освітян, надаючи вільний доступ до надійних галузевих ресурсів на веб-порталі та сторінках ДНПБ ім. В. О. Сухомлинського у соцмережах, Бібліотека активно розвивається, а також стверджує свій позитивний імідж як в Україні, так і зарубіжних країнах. І наразі ДНПБ ім. В. О. Сухомлинського наполегливо на науково-інформаційному фронті задля інформаційного забезпечення освіти, педагогіки, психології. Задля перемоги України.

Виступ Генеральної директорки Національної історичної бібліотеки України, заслуженої працівниці культури України **А. В. Скорохватової** було присвячено темі «Місія Національної історичної бібліотеки України в контексті збереження історичної пам'яті народу України».

Привітавши учасників з початком роботи форуму, **А. В. Скорохватова** наголосила, що в сучасному світі історія перестала бути тільки об'єктом наукових розвідок і дискусій, наразі вона перетворилася на справжню зброю. Тому надважливим для майбутнього української держави є формування та збереження документного фонду Національної історичної бібліотеки України як цілісного, консолідуючого концепту бачення минулого та сучасності, джерельної бази для вивчення історії, критичного її

переосмислення та формування державної політики пам'яті. Доповідачка зазначила нині Національна історична бібліотека України перебуває у періоді модернізації на основних напрямках діяльності, активно залучаючи інформаційно-комунікаційні технології для дистанційної роботи. Було адаптовано та апробовано в бібліотечній практиці нові технології та методики, завдяки чому бібліотека укріпила свою роль у розбудові соціокультурного та інформаційного простору; оптимізувала процеси обробки, зберігання і представлення контенту на сайті бібліотеки й у соціальних мережах, оскільки саме глобальна мережа стала основним джерелом інформації та майданчиком комунікації з користувачами.

Військова зброяна агресія Росії проти України змінила стратегічні плани бібліотеки, визначила нові напрями діяльності, які б сприяли реалізації державної інформаційної політики в умовах війни. Бібліотека сконцентрувала свою діяльність на створенні інформаційних продуктів, що висвітлюють теми історії та культури України для протидії російській пропаганді та маніпуляціям.

Як єдина в державі спеціалізована бібліотека історичного профілю, установа реалізує низку дослідницьких проєктів. Таким є електронний ресурс «Нематеріальна культурна спадщина в документних джерелах з фонду НІБУ», який містить матеріали про елементи нематеріальної культурної спадщини України, у складі якого проєкту сформовано Серію нарисів «Обереги українського народу». Подальшою перспективою проєкту є створення за партнерством Українського центру культурних досліджень Віртуального музею нематеріальної культурної спадщини України. Також А. В. Скорохатова зупинилася на перспективах розвитку довгострокового проєкту бібліотеки як інтегрованого бібліотечно-культурологічного кращезнавчого ресурсу «Історія міст і сіл України», створення спеціалізованої бази даних «Адміністративно-територіальний устрій України. Зміни і доповнення» – єдиного в країні довідника з повноцінним пошуком інформації, про поточні зміни в адміністративно-територіальному устрої України (з 2013 до 2022 рр.).

У доповіді було охарактеризовано основні аспекти наукової та методичної діяльності НІБУ, як центру історико-кращезнавчої бібліотечно-бібліографічної діяльності в Україні. Важливим чинником для забезпечення наукових, дослідницьких, освітніх потреб користувачів є розбудова електронних сервісів, формування електронних ресурсів, проблемно-тематичних баз даних (імідж-каталог, електронна бібліотека «Історична спадщина України» та ін.), доступних на вебсайті установи в мережі інтернет 24/7. У результаті автоматизації бібліотечних процесів (зокрема замовлення на документи), розвитку електронних ресурсів і послуг значно зросла кількість дистанційних звернень джерел вебсайту НІБУ. Слід зауважити, що важливими залишаються основні показники роботи Бібліотеки: надходження документів до фонду, відвідування, книговидача. Нажаль сьогодні вони зменшуються, хоча статистика віртуальної відвідуваності показово збільшується. Така тенденція спонукає нас, бібліотекарів, на переосмислення ролі Бібліотеки в стрімко мінливому світі.

Заступниця генеральної директорки Національної наукової медичної бібліотеки України **Т. М. Мусієнко** виступила із спільно підготовленою з виконуючою обов'язки генеральної директорки Національної наукової медичної бібліотеки України **Т. А. Остапенко** доповіддю «Бібліотечний маркетинг: побудова комунікативної стратегії». Докладно розкривши сучасні теоретико-методологічні підходи до вибудовування комунікативної стратегії бібліотеки в контексті застосування методичного інструментарію маркетингу неприбуткової установи, доповідачка розповіла про специфічні особливості його застосування в управлінській діяльності ННМБ. Так, у межах розробленої стратегії ННМБ започатковано та здійснюється низка тематичних науково-інформаційних проєктів, розрахованих як для широкого користувацького загалу, так і конкретної цільової аудиторії. Доповідальцю коротко було охарактеризовано актуальні проєкти, над реалізацією яких успішно працює колектив, незважаючи на воєнний стан, обстріли та їхні наслідки. Зокрема, особливу увагу учасників конференції привернули: спільний науково-інформаційний проєкт ННМБ України, компанії Clarivate та Академії Добробут «Разом до європейської науки», спрямований на висвітлення можливостей щодо адаптації робіт вітчизняних науковців стандартам і нормам ЄС та реалізації дослідницького потенціалу через грантову підтримку наукових установ; соціально-інформаційний проєкт Бібліотеки «Психологічна допомога», створений задля поширення фахових знань, сприяння обізнаності громадян щодо психологічної допомоги постраждалим внаслідок воєнних дій. Завершуючи виступ, Т. М. Мусієнко наголосила, що правильно побудована комунікативна стратегія значною мірою сприяє досягненню головних стратегічних цілей та реалізації місії бібліотеки. ННМБ як провідна науково-інформаційна установа у сфері охорони здоров'я, що має одну з найбільших

у Європі систему фондів літератури медико-біологічного спрямування своєю головною місією визначила – «Нести світло знань в ім'я здоров'я українського народу».

Під час Пленарного засідання конференції відбулося підписання Меморандуму «Про співпрацю Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського та Державної науково-технічної бібліотеки України». У вступному слові виконуюча обов'язки директорки Державної науково-технічної бібліотеки України, докторка економічних наук **А. В. Жарінова** привітала учасників конференції з проведенням такого суспільно значимого міжнародного форуму, який є знаковим для бібліотечно-інформаційної сфери України та країн-партнерів. У контексті подальшого розвитку співпраці НБУВ і ДНТБ, відмітила важливість взаємодії провідних бібліотек України задля прогресивного розвитку бібліотечної справи, а також необхідної консолідації зусиль у розбудові національної електронної бібліотеки.

Позапрограмною подією стало звернення з вітальним словом до учасників конференції Голови Національної Ради Жінок України **Л. А. Порохняк-Гановської** та нагородження генерального директора НБУВ **Л. А. Дубровіної** медаллю «За відданість та любов до України».

Відповідно до Програми конференції учасники мали можливість відвідати художньо-мистецькі презентації та книжкові виставки.

Ольга Василенко,

директорка Інституту бібліотекознавства
Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського,
кандидатка історичних наук

Людмила Дем'янюк,

старша наукова співробітниця
відділу міжнародної інформації та зарубіжних зв'язків
Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського,
кандидатка історичних наук

Бібліотечно-інформаційний комплекс: сучасні пріоритети організації та управління

4 жовтня 2022 р. у рамках Міжнародної наукової конференції «Бібліотека. Наука. Комунікація. Актуальні питання збереження та інноваційного розвитку наукових бібліотек» відбулося засідання секції «Бібліотечно-інформаційний комплекс: сучасні пріоритети організації та управління». У роботі секції взяли участь учені і спеціалісти закордонних (Національної бібліотеки Польщі, Британської бібліотеки (Великобританія), Національної та університетської бібліотеки у Загребі (Хорватія) та українських бібліотек (Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника, Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого, Державної наукової педагогічної бібліотеки ім. В. О. Сухомлинського, Національної наукової медичної бібліотеки України, Одеської національної наукової бібліотеки, Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки Національної академії аграрних наук України, Державної юнацької бібліотеки України, наукової бібліотеки Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка); викладачі закладів вищої освіти (Київського національного університету культури і мистецтв, Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, Київського університету імені Бориса Грінченка, Львівського національного університету імені Івана Франка, Тернопільського національного технічного університету імені І. Пулюя, Національного аерокосмічного університету імені М. Є. Жуковського «ХАІ», Харківської державної академії культури); фахівці мережі Національної академії наук України (Інституту археології НАН України, Інституту електросварювання ім. Є. О. Патона, Інституту клітинної біології та генетичної інженерії НАН України, Інституту молекулярної біології і генетики НАН України, Інституту мікробіології і вірусології ім. Д. К. Заболотного НАН України, Інституту проблем матеріалознавства ім. І. М. Францевича НАН України, Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, Інституту фізіології рослин і генетики НАН України); голови редакційних колегій (головні редактори) провідних фахових часописів («Бібліотечний вісник», «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія», «Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук», «Інтегровані комунікації», «Бібліотечний форум: історія, теорія і практика») та ін. Загалом, до оприлюднення було заявлено 48 доповідей (57 доповідачів і співдоповідачів).